

ОСОБЛИВОСТІ ІНДИВІДУАЛЬНОГО СТИЛЮ МИХАЙЛА ІВАСЮКА-ПОЕТА В АСПЕКТІ СТИЛЬОВОГО СИНКРЕТИЗМУ

Лариса МАРКУЛЯК,

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

larysamarkuliak@gmail.com

FEATURES OF THE INDIVIDUAL STYLE OF MYKHAILO IVASIUK, THE POET, IN THE ASPECT OF STYLISTIC SYNCRETISM

Larysa MARKULIAK,

Chernivtsi National University named after Yuriy Fed'kovych,

ORCID ID 0000-0003-3329-6509, Researcher ID: E-2217-2016.

Markuliak Larysa, Features of the individual style of Mykhailo Ivasiuk, the poet, in the aspect of stylistic syncretism. Relevance of the article. The work of the famous Bukovynian writer Mykhailo Ivasiuk is associated primarily with epic works. However, the writer began his career in the 30s of the twentieth century from the genre of poetry. Return to poetic creativity in the late 70s of the twentieth century is explained by the tragic death of his son, the talented composer Volodymyr Ivasiuk, in April 1979. The poetic work of the master of the word in literary reception was mainly sporadic. Understanding his poetic heritage under the hood of stylistic trends, in our opinion, determines **the relevance of the study**. **The scientific novelty** lies in the fact that for the first time the poetry of Mykhailo Ivasiuk was systematically analyzed in the aspect of stylistic syncretism. **Research methods.** The main methods are cultural-historical, biographical, and comparative. **Conclusions.** It is proved that in the poetic heritage of Mykhailo Ivasiuk there are mainly three stylistic elements: neoclassicism, symbolism, impressionism. In our opinion, the poet proceeds from the "high" style of poetry, since studying at the Faculty of Foreign Languages 3as fertile ground for mastering the best traditions of world literature. Obviously, the French symbolists and Kyiv neoclassicists most influenced the work of the Bukovynian writer. Hence the exquisite manner of the poet in versification, in the intention of allowing the reader to enjoy the filigree poetic images. Based on the author's existence, Mykhailo Ivasiuk's poetry is saturated with a variety of artistic means and techniques that lie in the paradigm of neoclassicism, symbolism and impressionism. The poetic work of Mykhailo Ivasiuk is an organic interweaving of several stylistic trends that contribute to the expansion of the artistic and aesthetic palette of his works.

Key words: neoclassicism, symbolism, impressionism, lyrical hero, canonical forms.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими завданнями. Михайло Григорович Івасюк належить до того кола літераторів, про творчість яких сучасному читачеві відомо небагато. Однак, його письменницький доробок "привідчиняє" двері і в історичне минуле Буковинського краю, і в "печорогулагівські" часи. Поезія ж для нього стала неодмінною супутницею впродовж усього творчого життя. Особливий прихисток віднаходив митець у поезотворчості після трагічного травня 1979 року, коли органи КГБ знищили його улюбленого сина, відомого українського композитора Володимира Івасюка.

Як справедливо зауважує Леся Ставицька, індивідуальний стиль є поєднанням "основних стильових особливостей, які характеризують твори того чи того автора у певний період – (курсив наш – Л. М.) або всю його творчість"¹. М. Івасюк постійно шліфував свій письменницький почерк, враховуючи здобутки світової літератури, з якою був добре обізнаний. Зазвучав його голос (прозовий, поетичний, літературознавчий) впевнено і шляхетно. Зрештою, справжню шляхетність та гідність випромінювала його постава. Таким він запам'ятався всім, хто його знав.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано

розв'язання проблеми. Дослідження творчості відомого буковинського письменника Михайла Івасюка стосувалися передусім його прози. Поетичний доробок майстра слова майже не ставав об'єктом спеціальних літературознавчих студій. Попри те, відомий літературознавець Анатолій Добрянський давав високу оцінку поезії Михайла Івасюка: "Ці вірші... належать до найвищих злетів людського чуття, найвищих мистецьких досягнень"². Осмислення його поезотворчості в різних аспектах видається **актуальним**. Тож **мета нашого дослідження** – простежити творчу еволюцію Михайла Івасюка-поета в зрізі стильових напрямків, які стали основою його естетичної концепції.

Виклад основного матеріалу дослідження. Творча еволюція М. Івасюка проходила складний шлях – від раннього періоду (це, власне, першопочатки творчості), періоду після заслання та пізнього, найскладнішого в житті митця періоду, після втрати сина Володимира.

Студіювання французької мови в Чернівецькому університеті сприяло знайомству з творчістю французьких парнасців, які вабили М. Івасюка своєю витонченістю мови, досконалістю форми. Тому цілком закономірно, що "вірші справжнього буковинця і твердого українофіла виразно позначені захопленням французьким символізмом"³.

¹ Stavyska L. "Pro termin idiolect" [About the term idiolect], *Ukrainska mova* [Ukrainian language], 2009, N. 4, P. 11–15 [in Ukrainian].

² Lazaruk M. Novi vydnoкраі poetychnoi tvorchosti. Ivasiuk M. Vybrani poezii [A new frontier of poetic creativity. Ivasiuk M. Selected poetry], Chernivtsi: Bukrek, 2012, P. 9 [in Ukrainian].

³ Borys Bunchuk. Bukovynske viche [Bukovynian viche], Chernivtsi, 1996, №3 (621), P. 2–6 [in Ukrainian].

Входження в світ поетичного слова ознаменувало появу поета, закоханого в мистецтво. У ранній поезії “Вернулася пісня” М. Івасюк апелює до німецького романтика Генріха Гайне (“Безсмертний мій друг Генріх Гейне”), – очевидно, одного з авторів тієї лектури, якою зачитувався ще з юності. Ранній період творчості М. Івасюка репрезентує захопленого світом широкого юнака, романтика, який прагне оспівувати “світ заобрійний, імлістий, без сумнівів і нарікань”, а разом зі своєю коханою замріяно йти “до весен, що чекають в даліні”. Молодість сильніша навіть за виклики, які накреслила доля, тож після повернення з “печорогулагу” поет продовжує наснажувати свою поезію мотивами радості від передчуття щасливих митей: (“Я славлю дні, і вечори, і ранки,/ бо молодість моя цвіте, не чахне/ й вітрець мені доріженькою пахне”). Можна навіть говорити про власну стильову арфу, яку озвучує молодий поет: його рання поезія вже позначена суто Івасюковим авторським “шармом”. Поетична тональність змінювалася впродовж усієї творчості митця. Особливо це помітно після втрати улюбленого сина Володимира: стильова манера автора тепер тяжіє до медитації, заглиблення у власний світ. Поет стає іншим.

Із початку своєї поетичної творчості М. Івасюк намагається пізнати закони творення канонічних віршованих форм (сонет, елегія). Він практично ігнорує теми, які притаманні багатьом поетам радянської доби, що є, на нашу думку, досить радикальним кроком. У поезотворчості М. Івасюка немає жодної поезії, яка б виказувала хоч якийсь сприйняття радянської дійсності, відсутні навіть натяки на радянські поетичні кліше. Він живе у світі своїх особливих образів, його художні практики виявляють пієтет до неокласичної традиції, він шанує представників “п’ятірного грона”, а на смерть Максима Рильського відгукується однойменною поезією. М. Івасюк відчуває невимовний біль від звістки про смерть знаного неокласика, насичуючи поетичне полотно “больовими” акцентами: “Ударилися очі об газету,/ немов птахи сполохані об очерет”. Для поета зі смертю Максима Рильського “сонце закотилося між скелі/ й не може вибратися звідти/ над верховіття лісу”⁴. Емоційний чинник превалює, адже “кордоцентризм” української душі, відкритий довіллю, перейнятий ірраціональними стихіями, не спростовувався “неокласиками”, а дисциплінувався, вводився у тверді береги цілеспрямованої національної екзистенції...”⁵. Зрештою, “всяка поезія становить артистичний вислів емоцій – інакше-бо це не поезія, а проза (або ж, за браком артизму, не поезія, а гістерія)”⁶.

У поезії М. Івасюка можна віднайти чимало

традиційних образів, притаманних неокласичній стилістиці (міфологічні, біблійні, історико-літературні, фольклорні), що засвідчує інтелектуальне підґрунтя його творчості. При використанні античних образів поет вдається до трансформації, переосмислення відомих класичних сюжетів. Так, звертаючись до образу Прометея (поезія “Вогонь Прометея”), він возвеличує цього античного героя, який кинув виклик богам (“вогнем отим,/ священним, золотим,/ ти визволив серця людські з туману/ й зробив їх глибшими від океану”⁷). Ліричний герой захопливо складає оду Прометееві за той вогонь, який він приніс людям (“І полум’я його полощеться/ У наших душах, наче стяг,/ і осяває кожну хату,/ убогу чи багату,/ і виганяє звідусюди/ темінь марновірства і облуди”⁸). Водночас автор устами ліричного героя звинувачує Прометея в байдужості і неспроможності відвернути людську біду: “Я маю й жаль до тебе, Прометею,/ бо ти, прикутий десь до скелі,/ милуєшся самопожертвою своєю/ й не бачиш, що на цій землі,/ окраденій і невеселій,/ найпрогресивніша людина/ із пориванням злим/ твоїм вогнем святим/ спалила тричі могилу/ мого сина. Я маю жаль до тебе,/ Прометею...”⁹.

В поезії “Мені сказала доля” автор обирає монолог від першої особи – долі. Вже з перших рядків вірша “Я приведу тобі вродливого і молодого/ співця з обличчям твого сина.// Він викрадатиме в богів мелодії/ й горітиме, ніколи не згоряючи,/ на ватрі їхніх звуків...”¹⁰ вгадується образ Орфея, який засівав в людських душах благодать. Проте доля, подібно до міфічних мстивих Мойр, прагне обірвати цю ідилію ліричного героя (“ти мені за все заплатиш./ Довго йтимеш у житті,/ мов по дзеркальній ожеледі”). Доля пророкує поетові страждання, пекельні муки (“зіпхну тебе/ підступно, скло/ у Дантове страхітне пекло/ убивчого шукання,/ жажної лихоманки визирання”). Все це картини, які згодом для поета стануть реальними; він почуватиметься спустошеним і не зможе викричатися від болю, а світ здаватиметься йому чужим і жорстоким. Доля пророкує йому психологічні стани, в яких він згодом перебуватиме: до кінця земного шляху його мучитиме думка про втрату сина (“і сам гадукою, прибитою смертельно,/ звиватимешся...”). Мотив страшного пророцтва підсилено градацією впродовж усього тексту поезії. Автору судилося усвідомлено сприймати жахливі реалії, бо це пророцтво долі: “Я розуму не забере у тебе.// Очей полудою не вкрию,/ щоб ти побачив/ і забув до краю/ плату за талант твого Орфея”¹¹.

Важливе місце в поетовій творчості посідає тема мистецтва і митця. Поезія для нього, як і для неокласиків, – праця, яка приносить насолоду. Тож

⁴ Ivasiuk M. Vybrani poezii [Selected poetry], Chernivtsi: Bukrek, 2012, P. 78 [in Ukrainian].

⁵ Kovaliv Yu. I. Rukh estetychnoi svidomosti v ukraïnskii poezii. Persha polovyna XX stolittia (heneza, kontekst, perspektyvy) [The movement of aesthetic consciousness in Ukrainian poetry. The first half of the twentieth century (genesis, context, perspectives)], Dys... d -ra filol. n.: 10.01.02, Kyiv, 1995, P. 122 [in Ukrainian].

⁶ Derzhavyn V. M. Poeziia Mykhaila Oresta i neoklasysyizm. Ukraïnske slovo. Khrestomatiia ukraïnskoi literatury ta literaturnoi krytyky XX stolittia [Poetry of Mykhailo Orest and neoclassicism. Ukrainian word. A textbook of Ukrainian literature and literary criticism of the twentieth century], Kyiv: Ros., 1994, Kn. 2, P. 347–365 [in Ukrainian].

⁷ Ivasiuk M. Vybrani poezii..., op. cit., P. 78.

⁸ Ibidem, P. 208.

⁹ Ibidem, P. 209.

¹⁰ Ibidem, P. 208.

¹¹ Ibidem, P. 125.

поетові імпонує сквородинівська ідея “спорідненої праці”, плоди якої наснажуватимуть людей: “Тому я змушений робити./ мов дерево в широкому полі./ із щедрості єдиний свій закон/ і роздаровувать себе/ просторам рідним./ у яких я чую кроки предків”¹². У роздумах про значення мистецтва поезії М. Івасюк дуже вимогливий до своєї творчості, адже “поезія все бачить./ Все чує й пам’ятає./ В ній – темінь таємниці/ і сяєво безкрає”¹³. Таким чином поет увиразнює настанову Рильського-неокласика “поете, будь собі суддею!”.

Як і неокласицизм, імпресіонізм відкидає сприйняття навколишньої дійсності розумом: на перше місце виступають людські емоції, враження. Як слушно зазначає Олена Єременко, “світоглядною основою імпресіонізму стало прагнення до утвердження індивідуально неповторного, а в художньому розумінні – повне відтворення подій і явищ передусім психологічного характеру”¹⁴. Імпресіоністична стилістика поряд із символічною доволі яскраво виявляється в поезії М. Івасюка. Зокрема у вірші “Твої руки” ліричний герой (а це “...друге ліричне “Я”, alter ego поета, форма відображення його духовного світу”)¹⁵, споглядає руки свого сина, від доторку яких “проростають всі зернини, квітки розплющують звабливо очі, мов немовлята після сну”¹⁶. Поет “вимальовує” руки музиканта, про що говорять такі рядки: “Якщо погладиш гілку яблуневу, сади співають солов’ями”; “В твоїх руках живе і невмируща сила/ оплесків нестримних для музики Лисенка”. Майстер слова “омузичує” слухові образи, часто використовуючи асонанси та алітерації, що допомагає увиразнити їх смислове значення: “Твої руки мають колір/ бджолиного рою./ фабричних труб і стиглої пшениці”¹⁷ або “Ти простягаєш їх до сонця./ щоб золотее прядиво проміння/ щомиті розсипалося на них./ як розсипається/ коханої розплетена коса”¹⁸. Як бачимо, поет артикулює звукове тло, зближуючи поезію з музикою, бо “музичність твору визначається як звуковою моделлю, так і моделлю всіх додаткових значень слів, з яких твір складається: обидві ці моделі – звукова й асоціативна – існують неподільно, як одне ціле”¹⁹.

Естетикою символізму пройняті вірші М. Івасюка, в яких автор поєднує важливу для символістів тріаду: слово, колір і звук. Сонце у однойменній поезії – це незмінний супутник поетового життя, Сонце давало надію на щасливе майбутнє юнака, змалку плекало його

поетичну душу: “кликало мене у поле /і щедро напувало/ теплом зеленим/ із золотих горняток”²⁰. Кольористичний епітет “зелене тепло” слугує увиразненню метафоричних образів: світ поетового життя наповнений щасливими миттями. Поет називає сонце “невигаданою казкою”, адже “його носила мати на грудях, як намисто./ аби від нього йшла любов до мене...// І сонце молодість мою благословило”²¹. Сонце тут виступає символом материнської турботи та жертвності. Несподівано поет помічає метаморфозу, яка відбувається з сонцем: “Я бачив теж./ як сонце затулило свої очі./ бо чорна хмара кинула/ важенну тінь на мене”²².

Важко визначити колірну домінанту у поезії М. Івасюка, проте поет досить часто використовує темні барви, якими зафарбувалося його життя після квітня 1979 року. Чорний колір автор зазвичай використовує на позначення смерті: Чому це, сину./ осліпла і оглухла смерть/ насунула свій чорний перстень/ на палець твоєї музичної руки?²³; “Чому дихнув на нього/ чорний вітер смерті?”²⁴. Образи “чорна хата”, “почорнілий папір”, “чорний відчай”, наповнені епітетами, втрачають первинний смисл смерті і набувають значення жакливого, сумного, трагічного.

Позаяк “зовнішнє, позаособистісне постає лише через особисте, виникає вже перетвореним на уяву – цю першооснову імпресіоністичного письма”²⁵, у фокусі ліричного героя – світ, який можливо зрозуміти лише через власні відчуття втрати, самотності, туги.

На тлі поетичних образів, які створюють загальну настроєвість поезії М. Івасюка, вияскравлений образ тиші, в яку вслухається ліричний герой, щоб почути голос рідного сина: “Тут тихо./ Вітер спить в обіймах трав./ А я чекаю, аби з уст твоїх злетіло слово/ і освятило кожну мить цієї нічки”²⁶. Тиша стає подразником екзистенційного стану ліричного героя, він хоче її позбутися, адже вона спричинює його фізичний біль (“Я не годен ховати серце в тишу, мов рану у бандаж”). У сонеті “Доля” для увиразнення муки ліричного героя образ тиші підсилено епітетом важка, бо доля “у п’яному кипінні зла/ Шпурнула його (синове – Л. М.) ім’я під колеса/ Чиновницької колимаги й плеса/ важкої тиші й бруду розлила./ щоб знищити його сліди дотла./ аби й луна його душі не скресла”²⁷ або ж “мов з каменю, жаклива тиша/ цей світ смертельно обійма”²⁸.

Як слушно зауважує Т. Салига, “...для

¹² Ibidem, P. 154.

¹³ Ibidem, P. 19.

¹⁴ Ieremenko Olena. Napriamy i techii v ukrainkii literaturi kintsia XIX – poch. XX st. Istorii ukrainkoi literatury [Directions and currents in Ukrainian literature of the late XIX - early XX century History of Ukrainian literature], K.: Lybid, 2005, P. 76 [in Ukrainian].

¹⁵ Leksykon zahalnoho ta porivnialnoho literaturoznavstva [Lexicon of general and comparative literature], Chernivtsi: Zoloti lytavry, 2001, P. 296 [in Ukrainian].

¹⁶ Ivasiuk M. Vybrani poezii..., op. cit., P. 78.

¹⁷ Ibidem, P. 207.

¹⁸ Ibidem, P. 207.

¹⁹ Eliot T. S. Muzyka poezii. Slovo. Znak. Dyskurs. Antolohiia svitovoi literaturno-krytychnoi dumky XX st. [Music poetry. Word. Sign. Discourse. Anthology of world literary and critical thought of the twentieth century], Lviv: Litopys, 1996, P. 78 [in Ukrainian].

²⁰ Ivasiuk M. Vybrani poezii..., op. cit., P. 78.

²¹ Ibidem, P. 183.

²² Ibidem, P. 183.

²³ Ibidem, P. 85.

²⁴ Ibidem, P. 86.

²⁵ Kodak M. P. Poetyka yak systema: Lit.-krytychni narys [Poetics as a system: Literary-critical essay], Kyiv: Dnipro, 1988, P. 159 [in Ukrainian].

²⁶ Ivasiuk M. Vybrani poezii..., op. cit., P. 78.

²⁷ Ibidem.

²⁸ Ibidem, P. 111.

імпресіонізму характерні внутрішньовідчуттєві імпульси. Такі поняття, як сон, тривога, нудьга, самотність, туга, смуток, журба, відчай, зойк, рідше радість, для нього не елементи силогізмів, а конкретні психічні стани. Ці поняття, образно кажучи, – “дійові особи” імпресіоністичної лірики²⁹. Справді, саме ці “персонажі” особливо помітні у збірці “Елегії для сина”. Самотність – основний екзистенційний стан ліричного героя: “Живу у німоті затятій, / у спогадах, як в рідній хаті, / приречений стояти на вітрах, / самотній і чужий, неначе хворий птах”³⁰. Автор використовує чимало прикметникових та дієприкметникових форм, аби підкреслити фатальність ситуації, в якій він опинився після загибелі сина, ніби відсторонено реагуючи на все, що відбувається навколо. Тому в поезії “Кому повім печаль свою” “німота затята”, “німе снування”, “переливи хвиль байдужі”, “перегук мев відчужений”.

Внутрішній світ ліричного героя репрезентують образи-штрихи, в яких змістовою домінантою слугує художня деталь: “штриховість зображення призвела до експериментів у стилістичній сфері: емоційно забарвлене зображення, звукопис, образ, який передає настрій”³¹. Ліричний герой нанизує спогади, при цьому переважає ескізність, а також намагання автора виділити найголовнішу деталь, яка є водночас лейтмотивною у вірші: (“Уранці, / як розплющив очі сонні, / знайшов на підвіконні / присипану всю снігом, мов піском, / замерзлу сіру пташку”); “А спогади, немов фіранки білі / у сутінках, ворущаться в мені”).

Щодо пейзажу, то “у ліричній поезії він може природно зливатися з враженнями, зворушеннями і роздумами поета”³². Така характерна риса саме імпресіоністичного пейзажу. М. Івасюк у своїй поезотворчості створює доволі ущільнений пейзаж: це радше пейзаж-штрих, який доповнює настрій ліричного героя, ненав’язливо, але вмотивовано підсилює загальний емоційний настрій. Поетовий пейзаж часто “накладається” на душевний стан ліричного героя: вони ототожнюються, зливаються воедино. Пор.: “Так часто в серце, ніби випадково, / Вдирається щось нагле, як гроза, / Звивається і квилить загадково, / Відтак змовкає, нишкне і щеза”; або ж: “Я став на цім світі / Листком пожовтілим, / Що впасти спізнився / З осінньої гілки”. Останній рядок алюзійно відводить нас у світ Верленівської відомої поезії “Осіння пісня” (“І йду я в ніч сам, / віч-на-віч зі шквалом. // А він мене крутить-жене / листом опалим” (переклад – Івана Світличного). Тут доречно прокоментувати “календарну” тематику, до якої часто вдавалися символісти. Очевидно, що для М. Івасюка весна стала трагічною порою року, адже саме у травні загинув його улюблений син. Тоді, як у поетів весна є тією порою року, з якою пов’язане відродження природи, символом оновлення і сподівань, для М. Івасюка весна викликає жахливі асоціації: “Весна. // А в моїм серці / не

розцвітають вишні – // В полярну ніч не може ніщо в мені цвісти”³³. У поезії “Святові, мабуть, кінець...” поет персоніфікує образ весни, говорячи про особливий її стан. При цьому поет використовує риторичні запитання, які підсилюють батьківський відчай: “Чому весна, яка несе / всім людям вітиху, / ступає боязко навшипиньках / повз хату мого сина, / немов боїться марева фатального полону? // Чому здригається / від шелесту дерев коло балкона?”³⁴. Проте крізь призму спогадів проступає образ іншої весни, що символізує творчість композитора В. Івасюка, яка мала багато шанувальників: “Весна сплела із рути / Вінок для тебе, сину, / Й ласкаво запросила / До себе на гостину. // Піднесла срібний келих / Над рідною землею, / Бо ж люди молоділи / Із піснею своєю”³⁵.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, в поетичному доробку Михайла Івасюка в основному поєднано три стильові стихії: неокласицизм, символізм та імпресіонізм. На нашу думку, поет виходить з “високого” стилю поезії, позаяк навчання на факультеті іноземних мов було благодатним ґрунтом для засвоєння кращих традицій світової літератури. Очевидно, найбільше вплинули на творчість буковинського письменника французькі символісти та київські неокласики. Звідси – вишукана манера поета у віршуванні, в намірі дозволити читачеві насолодитися філігранними поетичними образами. Заснована на авторській екзистенції, поезія Михайла Івасюка насичена різноманітними художніми засобами і прийомами, котрі перебувають у парадигмі неокласицизму, символізму та імпресіонізму. Поетична творчість Михайла Івасюка є органічним плетивом кількох стильових напрямів, що сприяє розширенню художньо-естетичної палітри його творів.

Перспективою подальших наукових студій вважаємо докладне спостереження над особливостями індивідуального стилю буковинського письменника.

Маркуляк Лариса – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Наукові інтереси: історія української літератури ХХ ст., методика навчання української літератури, культурологія, мистецтвознавство.

Markuliak Larisa – Candidate of Philology, Associate Professor of the Department of Ukrainian Literature of Chernivtsi National University named after Yuri Fedkovych. Scientific interests: Ukrainian literature of the 20th century, Methodology of teaching Ukrainian literature, cultural studies, art history.

Received: 29.04.2022

Advance Access Published: June, 2022

© L. Markuliak, 2022

²⁹ Salyha T. Imperatyv: Literaturno-krytychni studii [Imperative: Literary-critical studies], Lviv: Svit, 1997, P. 31 [in Ukrainian].

³⁰ Ivasiuk M. Vybrani poezii ..., op. cit., P. 78.

³¹ Ieremenko Olena. Napriamy i techii v ukrainskii..., op. cit., P. 76.

³² Rudnytskyi M. Peizazh u khudozhnii prozi Ivana Franka. Ukrainiske literaturoznavstvo: Ivan Franko. Statti i materially [Landscape in Ivan Franko's fiction. Ukrainian Literary Studies: Ivan Franko. Articles and materials], Lviv: Vyd-vo Lvivskoho un-tu, 1968, Vyp. 5, P. 87 [in Ukrainian].

³³ Ivasiuk M. Vybrani poezii ..., op. cit., P. 78.

³⁴ Ibidem, P. 78.

³⁵ Ibidem, P. 84.